

การป้องกันอันตรายจากรังสี

บุญเที่ยง ศรีดีสาร*

ประเทศไทยได้นำเครื่องเอกซ-เรย์มาใช้ในการวินิจฉัยโรคเป็นเครื่องแรก โดยหมอมิชชนารี ในราวปี พ.ศ. 2470 โรงพยาบาลแรกที่มีเครื่องเอกซเรย์ คือ โรงพยาบาลวชิระ หลังจากนั้นก็มีเพิ่มขึ้นในโรงพยาบาลใหญ่ ๆ อื่น ๆ อย่างรวดเร็ว เช่น โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โรงพยาบาลศิริราช โรงพยาบาลกลาง ฯลฯ โรงพยาบาลศิริราช เป็นโรงพยาบาลแรกที่ใช้เอกซ-เรย์เพื่อการรักษาในปี พ.ศ. 2483 ได้มีผู้นำเอาเรเดียมมาใช้ในประเทศไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 สำหรับสารกัมมันตรังสีได้เริ่มใช้ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2497 ที่โรงพยาบาลศิริราช

ประเทศไทยได้มีพระราชบัญญัติพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ เมื่อปี พ.ศ. 2504 เพื่อควบคุมการผลิตและการใช้สารกัมมันตรังสี จะเห็นได้ว่าเรามีการใช้เอกซ-เรย์มาก่อนเป็นเวลาหลายปี แต่กลับมีราชบัญญัติควบคุมการใช้เอกซ-เรย์ทีหลัง คือ มีพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ ในปี พ.ศ. 2508 และได้ตั้งหน่วยงานขึ้นในกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุขเรียกว่ากองป้องกันอันตรายจากรังสี

องค์การอนามัยโลก ได้เริ่มส่งผู้เชี่ยวชาญมาสำรวจการใช้รังสีในประเทศไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2502 คือ Dr. H.J. Han Mr. D.R.E. Ernborg และ Prof. Hanson Blatz มาในปี พ.ศ. 2506 Dr. G.E. Roth มาในปี 2508

รังสีวิทยาสมาคมแห่งประเทศไทยได้มีบทบาทในการร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ ในปี พ.ศ. 2508 ดังกล่าวแล้ว จากการสำรวจจำนวนเครื่องเอกซ-เรย์ที่ใช้อยู่ในประเทศไทยขณะนั้นมีอยู่เพียง 231 เครื่อง แต่ตัวเลขล่าสุดในเดือนธันวาคม 2527 ได้มีเครื่องเอกซ-เรย์ที่ขึ้นทะเบียนไว้ มีจำนวนถึง 1,410 เครื่อง ตัวเลขนี้อาจจะน้อยกว่าความเป็นจริง ในเมื่อในปัจจุบันนี้มีการตั้งคลินิกและโพลีคลินิกเพิ่มขึ้นอย่างมากมาย ซึ่งมักจะมีเครื่องเอกซ-เรย์ติดตั้งอยู่แทบทุกแห่ง

กองป้องกันอันตรายจากรังสี กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ และรังสีวิทยาสมาคมแห่งประเทศไทย ได้ตระหนักถึงปัญหาในการป้องกันอันตรายจากรังสี จึงได้จัดการประชุมเรื่องนีขึ้นใน คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 22-23 กรกฎาคม 2528 โดยมีผู้เชี่ยวชาญของ IAEA คือ Professor

* ภาควิชารังสีวิทยา คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Dr. H. John Le-Van มาเป็นวิทยากรและได้เชิญวิทยากรจากสถาบันต่าง ๆ ของไทยมาร่วมด้วย เป็นต้นว่า จากโรงพยาบาลศิริราช โรงพยาบาลรามาริบัติ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และสถาบันมะเร็งแห่งชาติ

ผู้เข้ารับการอบรมเป็นรังสีแพทย์ นักวิทยาศาสตร์ นักรังสีเทคนิค จากโรงพยาบาลในส่วนกลาง และในส่วนภูมิภาค รวมทั้งสิ้น 120 คน วิทยากรได้กล่าวถึงอันตรายจากรังสี วิธีการควบคุม และดูแลการใช้รังสี แผนการในอนาคตของหน่วยงานต่าง ๆ ที่รับผิดชอบในการควบคุม และป้องกันอันตรายจากรังสี บทบาทของรังสีแพทย์ นักวิทยาศาสตร์ และนักรังสีเทคนิค ที่พึงมีต่อการป้องกันอันตรายจากรังสี

การประชุมครั้งนี้ คงจะมีสิ่งสำคัญ 2 ประการที่จะต้องกระทำเป็นอย่างยิ่ง คือ การปรับปรุงกฎหมายที่ควบคุมการใช้รังสีให้รัดกุมขึ้น และทันสมัยเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันเป็นประการแรก ประการที่สอง รังสีวิทยาสมาคมฯ ควรจะมีบทบาทเพิ่มขึ้นเกี่ยวกับการควบคุมป้องกันอันตรายจากรังสีด้วยโดยกระตุ้นให้รังสีแพทย์เอาใจใส่ในเรื่องนี้ และกระตุ้นให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมอันตรายจากรังสีขึ้น ในโรงพยาบาลใหญ่ ๆ และในโรงเรียนแพทย์ ซึ่งคณะแพทย์ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก็ให้เห็นความสำคัญ และได้จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานในเรื่องนี้ และหวังว่าจะได้รับความร่วมมือด้วยดีจากผู้ใช้อุปกรณ์ ในทุกหน่วยและภาควิชา.